

E15

MAGAZÍN

MAGAZÍN DENÍKU E15 | LISTOPAD 2020

ČÍSLO 05 | CENA 99 Kč

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

100

ELITA BYZNYSU

NEJBOHATŠÍCH ČECHŮ A SLOVÁKŮ

9 772694 922005 05

VŠICHNI ORBÁNOVI MUŽI

Deset let bohatnou. Hravě se dostávají k dotacím z Evropské unie, získávají státní zakázky a účtují si za ně vyšší ceny, než nabízí konkurence. Jejich jmění narůstá a oni postupují na žebříčku nejbohatších Maďarů nezadržitelně vzhůru. Deset let se hřejí v přízni maďarského premiéra Viktora Orbána.

Péter Szakonyi

HNED PO NÁSTUPU do čela maďarské vlády v roce 2010 začal Viktor Orbán budovat svůj NER neboli Národní systém spolupráce, který má sloužit k prosazování nacionalistické politiky a zároveň boji proti liberálním hodnotám. Pod jeho štítem se pak kolem premiéra sešikovali podnikatelé, kteří postupně získávali stále větší moc ve firmách financovaných z veřejných zdrojů a z jejich zakázek dále bohatnou. Lidé jim říkají NER-rytíři.

Kritici vlády často upozorňovali, že nejen způsob získávání, ale i výše státních zakázek jsou pochybné. Při výstavbě silnic, železničních tratí či kanalizací si firmy určí cenu a tu pak v podstatě vždy také dostanou, což budí rozhořčení. Ve státních tendrech zpravidla vyhrávají pouze vládě blízké firmy. A proto je nad slunce jasnější i to, kde končí dotace Evropské unie.

DOTACE BEZ SOUTĚŽE. Například impérium Lórinca Mészárose sestávající ze stavebních firem, společnosti zabývající se modernizací železnic, rozsáhlých zemědělských pozemků a síť hotelů je tenkým nitkami propleteno s vládnoucí stranou Fidesz. Z peněz Evropské unie dokázaly Mészárosovy firmy v mnoha případech i bez veřejné soutěže získat miliardové do-

875,4 MILIARDY FORINTŮ

v přepočtu 64,8 miliard korun, je celková hodnota jmění 18 miliardářů, jejichž majetek je nějakou formou napájen z veřejných zdrojů.

tace, často i přesto, že jimi nabízené služby byly dražší než od jejich konkurentů. Velké rozhořčení vyvolal například obchod, při němž Mészáros od německých vlastníků odkoupil elektrárny Mátra, poté z nich během dvou let na dividendách vybral více než deset miliard forintů a nakonec podnik loni prodal za dvojnásobek původní ceny státní elektrárenské společnosti MVM.

Podobně je tomu i v případě László Szíjje, který je považován za nekorunovaného krále „silničářů“, tedy alespoň co se týče získávání veřejných zakázek. K okruhu podnikatelů spřízněných s vládnoucí stranou patří také několik dalších majitelů stavebních firem, k nimž můžeme počítat Orbánova zete Istvána Tiborcze. Mladý podnikatel a již trojnásobný otec se věnuje především rekonstrukcím historických budov. V současnosti realizuje řadu velkých investičních projektů – přestaveb hotelů v Budapešti, v letošním roce například předal do užívání hotel Botaniq, který vznikl přeměnou jednoho z nejkrásnějších venkovských zámečků v městečku Tura.

Ve stavebnictví jsou s vládnoucí stranou spjati i další podnikatelé - István Garancsi, Attila Paár, Károly Varga, Kálmán Rencsár nebo rodina Szeivoltových.

Oblast působnosti podnikatelů lidově označovaných jako NER-rytíři se dnes již rozšířila i na další odvětví a trhy: na finančním trhu je reprezentuje bankéř József Vida, v oblasti informatiky Gellért Jászai, v energetice pak generální ředitel spo-

lečnosti MOL Zsolt Hernádi a většinový majitel firmy MET sídlící ve Švýcarsku, Benjamin Lakatos.

CESTA VZHŮRU. Ekonomická strategie Orbánovy pravicové vlády se stále více odráží i v žebříčku 100 nejbohatších Maďarů, který sestavil autor tohoto článku s kolektivem. V letošním vydání figuruje už 18 takových podnikatelů, kteří nějakou formou získali majetek i ze státních zakázek. V roce 2012 byli přítomni takoví miliardáři v žebříčku pouze čtyři. Hodnota jejich společného majetku se v roce 2020 vyšplhala na 875,4 miliardy forintů, v přepočtu 64,8 miliardy korun, což činí jednu pětinu z celkového majetku stovky největších maďarských boháčů.

Zajímavé je, že se do žebříčku vešli i dva muži, kteří upadli do nepřízně předse- dy vlády a jeho vládnoucí strany. Lajos Simicska, nejsilnější a nejvlivnější z NER- rytířů, v letech 2010 až 2014 vybudoval a vzápětí i přišel o impérium sahající od stavebnictví až po média. Po otevřeném veřejném konfliktu s Orbánem totiž ztratil jeho podporu.

Podobný scénář zažil také Zoltán Spéde- rem. Kdysi mocný majitel bankovní sku- piny byl nucen se během několika měsíců vzdát většiny svých investic. Dnes se svým majetkem 28 miliard forintů (dvě miliardy korun) stojí až na 48. místě žebříčku.

NEMOVITOSTI VEDOU. Nejvíce příležitostí, pokud jde o státní zakázky,

bylo i letos v developerských projektech. Na výstavbě administrativních budov či vládou podporovaných velkolepých projektech, jako je například národní pro- gram na výstavbu stadionů, se ve větší či menší míře podílí dvanáct z první dvacítky žebříčku superbohatých. Na druhém místě zůstávají aktivity v agrárním sektoru, kde jsou hnacím motorem růstu jednak zisk prošpikovaný agrárními dotacemi Evropské unie, jednak rostoucí ceny půdy.

Oblast informatiky, nových technolo- gií, služeb ve zdravotnictví a farmacie má bohužel mezi maďarskými boháči minimální zastoupení. Pár výjimek se však najde i zde. Kromě Györgye Gattyána svůj majetek zhodnotili například sourozenci Kertészové a Gábor Emőri, kteří »

▼ INZERCE

KAŽDÉMU DLE JEHO POTŘEB

Portfolio čtvrté generace modelu OCTAVIA se rozrůstá. Bestseller značky ŠKODA má emotivní vzhled, vysokou míru aktivní a pasivní bezpečnosti, mnoho nových asistenčních systémů i moderní infotainment. A k tomu spoustu pohonných jednotek na výběr...

Nejnovější ŠKODA OCTAVIA se může chlubit historicky nejširší škálou motorizací. Nyní si vybere opravdu každý podle svých preferencí. Úsporné benzinové a naftové motory doplňuje trojice alternativních pohonů, které jsou ještě šetrnější k životnímu prostředí. Ve voze ŠKODA OCTAVIA e-TEC je použita mild-hybridní technologie. Provedení ŠKODA OCTAVIA iV využívá moderní plug-in hybridní pohon. ŠKODA OCTAVIA G-TEC zase umožňuje spalování stlačeného zemního plynu CNG. Díky těmto ekologickým variantám se podařilo výrazně snížit průměrné emise CO₂ u celé modelové řady.

45 → **Tolik variant modelu OCTAVIA nabízejí čeští prodejci vozů ŠKODA.**

Náš tip: ŠKODA OCTAVIA 125 let G-TEC/96 kW s převodovkou DSG a bohatou výbavou jen za 580 900 Kč včetně DPH.

Bezkonkurenčně širokým výběrem pohonných jednotek to však nekončí. Základem nabídky jsou opět karosářské verze liftback a kombi. Stejně jako dříve nechybí ani oblíbené varianty. Modelovou řadu OCTAVIA doplňuje

robustní kombi SCOUT i sportovně laděné liftbacky a kombi RS, resp. RS iV. Díky volbě pohonu předních nebo všech kol a manuální nebo automatické převodovky je optimální OCTAVIA doslova na dosah ruky.

10 NEJBOHATŠÍCH MAĎARŮ

» vybudovali systém výběru mýtného, Ferencz Darvas svými novinkami z oblasti aplikované chemie nebo Gábor Bojár díky vybudování Graphisoft parku.

Hospodářskou krizí, která na jaře vypukla spolu s pandemií koronaviru, maďarští superboháči zatím téměř nepocítili. Podle propočtů publikace 100 nejbohatších Maďarů klesl jejich společný majetek na 4568,1 miliardy forintů (338 miliard korun), což je o 64,9 miliardy méně než loni. Po léta trvající trend růstu - přesněji trend růstu majetku nejbohatších - se tak během pandemie zastavil.

VÝMĚNA GENERACÍ. V letošním žebříčku figuruje pouze dvacet jmen, která v něm byla uvedena již v prvním vydání v roce 2002. Jsou to ti, kteří základ svého majetku získali ještě v devadesátých letech minulého století v období privatizace.

Z bývalých socialistických velkopodniků můžeme identifikovat v žebříčku jen několik. Videoton či chemický závod Nitrogénművek z města Pét jsou považovány za výjimku, jelikož zůstaly v rukou maďarských podnikatelů. Některé podniky zanikly beze stopy, další - například konzervárny Glóbusz, cukrovinkový závod Győri Keksz či výrobce pracích prostředků Tomi Mosószer - se dostaly do rukou zahraničních firem.

Mnoho členů tehdejší „velké generace“ je aktivních dodnes, například Sándor Csányi, Lajos Kasza, vydavatel Tamás Kolosy či Sándor Zettwitz, podnikající v oblasti zdravotnického průmyslu. Jiní už zcela nebo alespoň částečně předali vedení firmy svým následovníkům, výraznou výměnu generací jsme ovšem zatím nepostřehli. Chemické podniky László Bige a některé části Csányiho impéria už vedou jejich synové, ale přítomnost mladé generace ve vedení firem se v žebříčku nejbohatších Maďarů ještě neodráží. Opravdu mladé miliardáře mezi třicítkou a čtyřicítkou bychom v žebříčku hledali marně. ■

Autor je zakládající šéfredaktor publikace 100 nejbohatších Maďarů

FOTO 100 LEGGAZDAGABB

1. SÁNDOR CSÁNYI (67)

Je generálním ředitelem OTP Bank Group, jedné z největších finančních skupin v regionu střední a východní Evropy a největší banky v Maďarsku. Je akcionářem a členem představenstva maďarské nadnárodní ropné a plynárenské společnosti MOL Group. Prostřednictvím výrobce potravin Bonafarm je také vlastníkem rozsáhlých zemědělských pozemků, patří mu například i největší jatka v Maďarsku. Jeho zahraniční investice spravuje fond se sídlem v Singapuru. Na řízení jeho podniků se aktivně podílejí i jeho dva dospělí synové. V čele žebříčku nejbohatších Maďarů je nepřetržitě už od roku 2010 a za posledních 19 let ho na první pozici vystřídali pouze dva jiní podnikatelé: Gábor Várszegi, který žije v USA a už se stáhl z obchodního života, a developer Sándor Demján, který zemřel před třemi lety.

23,0
miliardy korun

2. GYÖRGY GATTYÁN (50)

V žebříčku největších maďarských boháčů si polepšil, což lze vysvětlit tím, že současná krize se téměř nedotkla on-line trhu. Jeho letošní příjmy naopak přesáhly ty z roku 2019. Hlavním zdrojem příjmů je pro Gattyána portál jasmin.com, který poskytuje služby obsahově zaměřené na dospělou klientelu. S jeho jménem je také spojeno založení a světový úspěch nového sportovního odvětví v Maďarsku, tenisu. Majitel koncernu Docler je skutečným selfmademanem, který začal prodejem ojetých škodovek a na přelomu tisíciletí založil informační společnost s pobočkami nejen v Budapešti, ale i v Lucemburku a Los Angeles. V posledních letech koupil několik firem, například informační společnost AdSupply, která je jednou z předních společností v oblasti reklamy, nebo renomovaný lucemburský magazín Premium. Součástí jeho impéria se staly i dvě společnosti věnující se organizaci IT konferencí.

20,7
miliardy korun

3. LÖRINC MÉSZÁROS (54)

Někdejší plynař z Felcsútu, malé obce nedaleko Budapešti, je všeobecně znám svými nadstandardními vztahy s maďarským předsedou vlády Viktorom Orbánem a také loni získal několik set milionů forintů z veřejných zakázek. Nicméně některé podniky jeho impéria, například síť hotelů Hunguest, srazila na kolena epidemie koronaviru. Jeho majetek se tak proti loňsku o 26 miliard forintů ztenčil. Do elitního klubu superboháčů se dostal v roce 2014 a své jmění, které před šesti lety činilo „pouhých“ 7,7 miliardy forintů, rozmnožil rychlostí blesku. Jeho majetek tvoří téměř tři stovky podniků. Rozhodující roli v nich hraje prodej aut, stavebnictví, energetika, finanční služby a agrosektor. Jeho firma staví třetí blok jaderné elektrárny ve městě Paks a získala také obrovskou zakázku na modernizaci vlakového spojení Budapešť – Bělehrad. Je vlastníkem podílů v MKB bank a Takarékbank.

20,0
miliardy korun

4. ZSOLT FELCSUTI (49)

Je většinovým vlastníkem MPF Industry holdingu, který sídlí v Singapuru a vyrábí náhradní díly pro stroje a jejich příslušenství. Kromě Maďarska má své filiálky i v Číně. Na rozdíl od mnoha jiných se Felcsuti neúčastnil privatizace a nedostává ani státní zakázky. Skupinu MPF převzal Zsolt od otce, který ji založil jako malou garážovou firmu. Jelikož se Zsolt už na řízení firmy nepodílí, většinu času tráví ve Švýcarsku a Španělsku.

13,9
miliardy korun

5. GÁBOR SZÉLES (75)

Byl aktivním účastníkem privatizace, v níž koupil hned dvě renomované firmy. Vlajkovou loď elektronického sektoru Videoton vedl úspěšně a vytvořil z něho jednoho z hlavních dodavatelů v regionu. Naproti tomu ve firmě Ikarus vyrábějící autobusy se restrukturalizace nezdařila, takže v současnosti pouze přežívá. Széles se angažuje rovněž v oblasti turismu a developerských projektů. Firmu si dosud řídí sám.

12,6
miliardy korun

6. TIBOR VERES (58)

Bývalý absolvent moskevské univerzity působí v oblasti developerských aktivit, obchodu a v energetice. Spolu se svým otcem György Veresem založili právního předchůdce dnešní skupiny Wallis, jíž je dnes hlavním vlastníkem. Je také členem představenstva společnosti Graboplast a Wing Group. Ta loni koupila polskou developerskou společnost Echo Investment. Akcie tří jeho firem se obchodují na budapeštské burze cenných papírů.

11,9
miliardy korun

7. LÁSZLÓ SZÍJJ (62)

Podobně jako Mészáros nefiguroval ještě v roce 2014 v žebříčku superboháčů. Je důvěrníkem Orbánovy vlády. Jeho firmy, zejména společnost Duna-Aszfalt, realizují velké zakázky v oblasti stavby silnic a rozvoje infrastruktury. Loni se poprvé vydal podnikat v zahraničí: v Kongu získal zakázku na vybudování silnic v hodnotě 473 milionů dolarů. Jedna ze Szíjjových firem se spolu se společností Lőrince Mészárose podílí také na výstavbě železnice v Bulharsku.

8,9
miliardy korun

8. DÁNIEL JELLINEK (44)

Je představitelem nové generace developerů. Už během středoškolských studií obchodoval s počítači a použitým zbožím, poté obrátil zájem k realitnímu sektoru. Vlastní mimo jiné 14 maďarských nákupních center, několik administrativních budov a průmyslových parků. V loňském roce také uskutečnil několik investičních projektů, například jeho firma Indotek získala budapeštské hotely Sofitel a Gellért.

8,5
miliardy korun

9. LAJOS KASZA (71)

Je jedním z miliardářů pocházejících z malého městečka Jászberény. Svou kariéru začínal jako mechanik a údržbář v socialistickém chladírenském velkopodniku Lehel. Jeho firma Jász-Plastik se privatizace nezúčastnila, ale byla a stále je aktivním dodavatelem maďarských nadnárodních podniků. Ve městě spravuje 85hektarový průmyslový park, kde působí několik desítek zejména zahraničních firem. Vlastní firmu na výrobu akumulátorů, podnik na výrobu balicích látek, a dokonce i vinařství.

8,4
miliardy korun

10. LÁSZLÓ BIGE (58)

V pořadí superboháčů ztratil za poslední roky nejvíce. Majitel nejvýznamnějšího výrobce umělých hnojiv v Maďarsku, firmy Nitrogénművek, jehož majetek ještě v roce 2017 činil 200 miliard forintů, klesl letos na polovinu. Důvodem nejsou miliardové investice do inovací a modernizace jeho podniků, ale spíše obecně známé špatné vztahy s vítězem žebříčku miliardářů Sándorem Csányim stejně jako fakt, že nepatří k oblíbeným vládnoucí strany. Například loni byla jeho firma v Szolnoku nucena na několik měsíců zastavit výrobu, protože proti ní zahájil řízení finanční úřad i úřad na ochranu životního prostředí.

8,3
miliardy korun